

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

De EU-exotenverordening; *wat betekent dat voor ons?*

Wiebe Lammers

NVWA

j.w.lammers@nvwa.nl

8 maart 2018, Eindhoven

Deze presentatie:

- EU-exotenverordening (1143/2014)
- De Unielijst
- Uitroeien en beheersen: actuele ontwikkelingen

EU-exotenverordening 1143/2014

-

Verboden en verplichtingen

In EU schade door invasieve
exoten: € 12 miljard / jaar

EU exotenregelgeving

Sinds 1-1-2015: een
EU-verordening voor invasieve
exoten (1143/2014)

Voor **49** exoten van EU-belang
(Unielijst):

- Verboden (Artikel 7)
- Verplichtingen

Verplichtingen (EU 1143/2014)

De exotenverordening verplicht lidstaten, o.a. tot:

- het opzetten van een **surveillancesysteem** voor vroegtijdige signalering van Unielijstsoorten (*artikel 14*)
- **snelle uitroeiing** van populaties van Unielijstsoorten die *nieuw* zijn voor Nederland (*artikel 17*)
- **beheersmaatregelen** voor gevestigde Unielijstsoorten (*artikel 19*)

EU-exotenverordening 1143/2014

-

Uitroeien en beheersen

Art. 17 Snelle uitroeiing

Unielijstsoorten bij plaatsing op de Unie
NIET gevestigd in NL.

Verplichting voor snelle uitroeiing

Na vroegtijdige detectie:

- **Notificatie** (Artikel 16)

Binnen 3 maanden na notificatie:

- Uitroeiingsmaatregelen in gang zetten, gericht op permanent **verwijderen** van de populatie.

Art. 18 Afwijken van plicht tot snelle uitroeiing

Een lidstaat kan besluiten geen uitroeiingsmaatregelen uit te voeren als uit wetenschappelijk bewijs blijkt dat:

- er **geen uitroeiingsmaatregelen** beschikbaar zijn;
- uitroeiing **niet uitvoerbaar** is;

en/of

- de **uitroeiingskosten** niet in verhouding staan tot de voordelen.

Art. 19 Beheersmaatregelen

Unielijstsoorten bij plaatsing op de Unielijst **WEL** gevestigd in NL.

Binnen 18 maanden na plaatsing op de Unielijst beschikken lidstaten over beheersmaatregelen die gericht zijn op:

- beperken van de **negatieve gevolgen** van deze exoten;
- **uitroeien, beheersen** of **indammen** van een populatie;

Kosten-batenafwegingen en **prioritering** is nodig en mogelijk: meer vrijheid dan bij Artikel 17 soorten!!

PRIORITIES

- 1.
- 2.
- 3.

De Unielijst

De Unielijst

Een soort kan op de Unielijst komen als uit een wetenschappelijke risicobeoordeling blijkt dat:

- de soort **uitheems** is op het gehele grondgebied van de EU.
- de soort zich kan vestigen en verspreiden in **minimaal 2 lidstaten.**
- de soort waarschijnlijk aanzienlijke nadelige gevolgen zal hebben voor de **biodiversiteit** of **ecosysteemdiensten.**
- **optreden op Unieniveau** nodig is om de introductie, vestiging of verspreiding van de soort te voorkomen.

De Unielijst is een dynamische lijst

- In 2016: *eerste* Unielijst (37 soorten)
- In 2017: aanvulling op de Unielijst (12 soorten)
- In 2019: waarschijnlijk eerstvolgende aanvulling op de Unielijst

De Unielijst (zie ook: www.nvwa.nl/invasieve-exoten)

Terrestrische planten	
Artikel 17	
Struikaster (<i>Baccharis halimifolia</i>)	Gewone gunnera (<i>Gunnera tinctoria</i>)
Perzische berenklauw (<i>H.persicum</i>)	Japans steltgras (<i>Microstegium vimineum</i>)
Sosnowski's berenklauw (<i>H.sosnowskyi</i>)	Artikel 19
Parthenium (<i>Parthenium hysterophorus</i>)	Reuzenbalsemien (<i>Impatiens glandulifera</i>)
Persicaria (<i>Persicaria perfoliata</i>)	Zijdeplant (<i>Asclepias syriaca</i>)
Kudzu (<i>Pueraria lobata</i>)	Moeraslantaarn (<i>Lysichiton americanus</i>)
Fraai lampenpoetsergras (<i>Pennisetum setaceum</i>)	Reuzenberenklauw (<i>Heracleum mantegazzianum</i>)

Zoetwaterplanten

Artikel 17

Alligatorkruid

(*Alternanthera philoxeroides*)

Smalle waterpest

(*Elodea nuttallii*)

Artikel 19

Grote waternavel

(*Hydrocotyle ranunculoides*)

Parelvederkruid

(*Myriophyllum aquaticum*)

Ongelijkbladig vederkruid

(*Myriophyllum heterophyllum*)

Verspreidbladige waterpest

(*Lagarosiphon major*)

Waterwaaier

(*Cabomba caroliniana*)

Waterteunisbloem

(*Ludwigia grandiflora*)

Waterhyacinth

(*Eichhornia crassipes*)

Kleine waterteunisbloem

(*Ludwigia peploides*)

Zoogdieren

Artikel 17

Indische mangoeste

(*Herpestes javanicus*)

Rode neusbeer

(*Nasua nasua*)

Wasbeer

(*Procyon lotor*)

Grijze eekhoorn

(*Sciurus carolinensis*)

Amerikaanse voseekhoorn

(*Sciurus niger*)

Artikel 19

Siberische grondeekhoorn

(*Tamias sibiricus*)

Muntjak

(*Muntiacus reevesii*)

Beverrat

(*Myocastor coypus*)

Muskusrat

(*Ondatra zibethicus*)

Wasbeerhond

(*Nyctereutes procyonoides*)

Pallas' eekhoorn

(*Callosciurus erythraeus*)

Vogels

Artikel 17

Heilige ibis

(Threskiornis aethiopicus)

Artikel 19

Indische huiskraai

(Corvus splendens)

Rosse stekelstaart

(Oxyura jamaicensis)

Nijlgans

(Alopochen aegyptiacus)

Zoetwater invertebraten

Artikel 19

Chinese wolhandkrab
(*Eriocheir sinensis*)

Californische rivierkreeft
(*Pacifastacus leniusculus*)

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft
(*Orconectes limosus*)

Rode Amerikaanse rivierkreeft
(*Procambarus clarkii*)

Geknobbelde Am. rivierkreeft
(*Orconectes virilis*)

Marmerkreeft
(*Procambarus fallax forma virginalis*)

Vissen

Artikel 17

Amurgrondel

(*Perccottus glenii*)

Artikel 19

Blauwband

(*Pseudorasbora parva*)

Amfibieën en reptielen

Artikel 17

Amerikaanse stierkikker

(*Lithobates (Rana) catesbeianus*)

Artikel 19

Rood-, geelwang- geelbuik- schildpad

(*Trachemys scripta*)

Insecten

Artikel 17

Aziatische hoornaar
(*Vespa velutina nigrithorax*)

Uitroeien en beheersen; Actuele ontwikkelingen

Decentralisatie Rijk -> Provincies

Gisteren: wettelijke regeling voor de eerste Unielijst.

STAATSCOURANT

- Daarmee provincies formeel verantwoordelijk voor bestrijden van Unielijstsoorten.
- Provincies nemen initiatieven voor de aanpak, in overleg met waterschappen en terreinbeheerders;
- Ook eigen verantwoordelijkheid voor bijv. waterschappen!
- Focusgroep *Eliminatie en Beheer*: beheersplannen per soort met daarin voorgestelde ambitie en maatregelen op hoofdlijnen.

Artikel 19 Unielijstsoorten

a) Voorgestelde ambitie = uitroeien in heel Nederland

Soort	Prioriteit
Pallas' eekhoorn (<i>Callosciurus erythraeus</i>)	Laag (actie afgerond)
Huiskraai (<i>Corvus splendens</i>)	Laag (actie afgerond)
Kleine waterteunisbloem (<i>Ludwigia peploides</i>)	Hoog (loopt deels)
Moeraslantaarn (<i>Lysichiton americanus</i>)	Matig (trage verspreider)
Muntjak (<i>Muntiacus reevesi</i>)	Matig (voortplanting?)
Beverrat (<i>Myocastor coypus</i>)	Hoog (waterschappen)
Rosse stekelstaart (<i>Oxyura jamaicensis</i>)	Hoog (actie niet effectief)

Artikel 19 Unielijstsoorten

b) Voorgestelde ambitie = waar mogelijk lokaal uitroeien, elders beheersen. Watersysteemaanpak!

Soort

Waterwaaier (*Cabomba caroliniana*)

Grote waternavel (*Hydrocotyle ranunculoides*)

Verspreidbladige waterpest (*Lagarosiphon major*)

Waterteunisbloem (*Ludwigia grandiflora*)

Parelvederkruid (*Myriophyllum aquaticum*)

Artikel 19 Unielijstsoorten

c) Voorgestelde ambitie =
voorlopig alleen monitoren op
verspreiding en eventuele schade

Soort

Rood-, geelwang- geelbuikschildpad (*Trachemys scripta*)

Siberische grondeekhoorn (*Tamias sibiricus*)

Waterhyacint (*Eichhornia crassipes*) – alert zijn op winterhardheid

Bedankt voor uw aandacht!

Zijn er nog vragen?

2e aanvulling Unielijst – 2019 ?? (in ontwikkeling)

Terrestrische planten	Zoetwaterplanten
Hemelboom (<i>Ailanthus altissima</i>)	Senegal tea plant (<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>)
Balonnenplant (<i>Cardiospermum grandiflorum</i>)	Watersla (<i>Pistia stratiotes</i>)
	Grote vlotvaren (<i>Salvinia molesta</i>)
Zoogdieren	Zoetwatervissen
Amerikaanse nerts (<i>Neovison vison</i>)	Zonnebaarsachtigen (<i>Lepomis spp</i>)
	Amerikaanse dwergmeervallen (<i>Ameiurus spp</i>)
	Slangekopvissen (<i>Channa spp</i>)